

Fet Miljøpartiet De Grønne (Fet MDG)s innspill til kommuneplan for Fet 2014-2026

1. Hovedmål og strategier

Tidligere definerte *visjoner* og *verdier* for Fet kommune er foreslått videreført: *"Sammen skaper vi trivsel og utvikling i Fet"* og *"Åpenhet, respekt og ansvar"*.

Kommuneplanen (kp) har så allmenne og generelle visjoner, verdier og mål at det er vanskelig utlede en retning for arbeidet i lokalmiljøet. Kommunens politiske ledelse har arrangert en serie åpne kommuneplanmøter. Fet MDG opplever at møtene har vært vellykkede, og at de mange gode innspillene bør følges opp. Møtene har formulert tre satsingsområder med tydeligere retning:

1. Identitet og samhold - *Folk i Fet er stolte av kommunen sin*
2. Fetsund sentrum - *Fetsund er en levende og moderne stasjonsby med attraktive møteplasser inne og ute, aktiviteter, handel og et variert næringsliv*
3. Bokvalitet og oppvekst - *Folk i Fet opplever at de har et godt liv*

Satsingsområdene ble utdypet med egne mål og strategier som kan nås i samarbeid med andre forvaltningsnivåer, sektorer og innbyggere. Befolkningsframskrivninger ble også diskutert, og kommunestyret vedtok en tilføyelse i sin behandling 16. juni 2014 om at *"det ikke er ønskelig med mer enn maksimalt 1,5 % befolkningsøkning i året"*.

Arealdelen av kp tar utgangspunkt i samfunnsdelen og legger opp til fire *hovedgrep* med utfyllende tekst som er mer konkret:

1. Forvaltning av arealressursene
2. Økt satsing i sentrum og på stasjonene langs Kongsvingerbanen
3. Forvaltning av teknisk og sosial infrastruktur
4. Sikre gode og trygge gang- sykkel og turveger

Her vedtok kommunestyret en tilføyelse under teksten i punkt 1: *"Jordvern skal være et hovedhensyn i arealdisponeringen av dyrka og dyrkbar mark i Fet kommune"*.

Fet MDG støtter begge de to tilføyelsene som gir klarere retningslinjer for planarbeidet.

2. Nasjonale og regionale føringer

I forslaget til kp skal dokumentet planskriv T-1497 "Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging" fra MD i 2012 være lagt til grunn. Dette dokumentet ble utarbeidet under den forrige regjeringa i 2012, men er ikke trukket tilbake av nåværende regjering og ansees dermed som gjeldende.

De regionale målsettingene som blir fastsatt i Plansamarbeidet for Oslo og Akershus skal også legges til grunn for kp.

I tillegg skal et planskriv av 10. april 2014 fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus om forventninger til kommunal planlegging være retningsgivende.

I innledning og forord til T-1497 sies det følgende:

*"For første gang har regjeringen nå utarbeidet et helhetlig dokument som handler om hva fylkeskommunene, kommunene og statlige myndigheter forventes å ta **særlig** hensyn til i planleggingen"*.

*”Forventningene vil derfor være retningsgivende, men ikke bestemmende, ved utarbeidelse av regionale og kommunale planer. En klargjøring av regjeringens forventninger er samtidig ment å bidra til at planleggingen blir **målrettet** og ikke mer omfattende enn nødvendig.”*

T-1497 forutsetter at kp skal inneholde plan- og målforventninger til seks hovedområder:

1. Klima og energi
2. By- og tettstedsutvikling
3. Samferdsel og infrastruktur
4. Verdiskaping og næringsutvikling
5. Natur, kulturmiljø og landskap
6. Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

3. Klima og energi er utelatt

Hovedområde 1 i plandokumentet T-1497 er ikke behandlet i kp for Fet. Klimaforliket på Stortinget med målsettingen om å redusere utslippene av klimagasser med 30 % fra 1990 fram til 2020 gjelder alle sektorer i samfunnet, også for kommunal sektor. En ny kp i Fet som skal gjelde fram til 2026 må nødvendigvis gi et bidrag i retning av det nasjonale reduksjonsmålet.

Fet kommune må melde seg på i den nasjonale og internasjonale dugnaden for å redusere klimagassutslipp og forhindre at global oppvarming overstiger to-gradersmålet. **Ansvar, mål, virkemidler og tiltak** må vedtas slik at Fet kommune som alle andre kommuner i landet kan bidra til å nå både lokale, regionale, nasjonale og internasjonale mål for klimagassutslipp.

Siden 1990 og fram til i dag har de nasjonale klimagassutslippene økt med nesten 5 %, så dette går feil vei. Det er petroleumsvirksomhet og veitrafikk som har økt mest siden 1990. Utslipp fra oppvarming av bygg utgjør mindre enn 4 % av totale klimagassutslipp og er på vei ned. Det er derfor utslippene fra veitrafikken som er den store utfordringen i Fet som i mange andre kommuner i Akershus. (Nye tall fra Miljødirektoratet viser at utslippene har økt i Akershus fylke)

Kp behandler viktige deler av samferdselsutfordringene og tettstedsutviklingen i Arealdelen s. 27 til 29. Når det gjelder tettstedsutvikling har Fet kommune signalisert til regionale myndigheter gjennom Plansamarbeidet for Oslo og Akershus at kommunen ønsker fortetting av boliger langs Kongsvingerbanen. Fetsund er foreslått som kommunens viktigste tettsted, både som satsningsområde nr. 2 og som ett av de fire hovedgrepene. Dette er både et riktig og viktig virkemiddel for å redusere transportbehovene og dermed klimagassutslippene fra veitrafikken.

Riksvei 22

Forslaget til kp antar en videreføringen av rv. 22 over Glomma (Arealdelen s. 28) uten å behandle spørsmålet om dette reduserer eller øker klimagassutslippene i kommunen. **En utvidet rv. 22 med fire felt i ny bru vil mer legge til rette for veitrafikk og privatkjøring med bil enn det vil styrke kollektivtrafikken med tog eller buss.** Utvidet veikapasitet vil konkurrere med kollektivtrafikken og øke presset på arealer til boliger utenfor tettstedene og dermed motvirke de fortettingsmekanismene som ønskes i andre deler av kp.

Forslaget til arealplan drøfter kun trasévalg for rv. 22, ikke utfordringene med klimagassutslipp. Når Fet kommunes klimagassutslipp øker fra veitrafikken burde dette vært tallfestet for deretter å peke ut eventuelt andre samfunnsområder hvor utslippene kunne vært redusert tilsvarende. Det området Fet MDG kan peke ut, er å øke opptaket av CO₂ i private og kommunale skoger gjennom aktive skogkulturtiltak, samt tiltak for bevaring av naturlige karbonlagring i andre naturområder.

Forslaget til kp bagatelliserer den innvirkningen en ny Glommakryssing og utvidelse av rv. 22 til firefelts vei vil ha på reiseomfang og reisemiddelvalg i kommunen og dermed klimagassutslippene.

Arealplanforslaget sier at *”det vil være avgjørende for valg av alternativ at hensynet til Fet og Fetsunds utvikling blir ivaretatt i planleggingen”*. Fet kommunestyre har deretter vedtatt at det kun er alternativ E2 som bør bli med i den videre planleggingen. Her ser kommunestyret og kp på faktorer begrenset til støy, arealdisponering

og tettstedsbeskyttelse som riktignok er viktige faktorer. Kp mangler omtale av de viktige og alvorlige virkningene dette samferdelsprosjektet får på reisevalg, tettstedsutvikling, arealbruk, masseforflytning og klimagassutslipp.

Kp må følge opp de nasjonale og regionale forventningene om klima og energi og behandle dette saksområdet før det fattes vedtak om kp.

4. Tettstedsutvikling (Fetsund sentrum)

Forslaget til kp signaliserer fortetting av boligmassen langs Kongsvingerbanen. Fetsund er foreslått som kommunens viktigste tettsted som skal utvikles i henhold til vedtatt kommunedelplan. Dette samsvarer med nasjonale og regionale føringer og Fet MDG støtter disse føringene.

I strid med retningslinjene ønsker kommunestyrets flertall i sin behandling av kp å ta inn to svært usentrale utbyggingsområder fra tidligere arealplan. Det første gjelder byggeområde B15-Sandsmoen i Gansdalen. Dette området er ikke regulert. Det er ikke gang- eller sykkelvei langs rv 22 hit slik at adkomsten til et nytt boligområde vil bli helt bilbasert. Det samme gjelder område B16-Enebakkneset.

Fet MDG går imot disse endringene i ny kp.

Fet MDG støtter fortettingsforslagene i arealplanen for Fetsund vest og øst, men presiserer at det ikke må tas dyrka mark til fortettingsprosjektene. Fet kommune må også realisere kommunedelplanen for Fetsund sentrum og planlegge sentrumsområdet med færre biler og biloppstillingsplasser (utenom innfartsparkeringen til NSB på Fetsund stasjon). I dag er sentrumsområdet en stor usammenhengende parkeringsplass med et kaotisk trafikkmønster. Det er minimal tilrettelegging for gående og syklende.

Utbygging av Fetsund sentrum møter hindre på grunn av dyrka mark, ravinelandskap og sol/skyggeforhold. Svingen stoppested må derfor flyttes nordover og bygges ut med innfartsparkeringsplasser. Dermed kan Fetsund øst bli et mulig utbyggingsområde i framtida.

5. Samferdsel

Kollektivutbygging er løsningen på trafikkproblemene og gjennomfartstrafikken i Fet kommune, ikke videre veiutbygging. Fet MDG innser at dersom vei- og broutvidelse likevel blir en realitet, må partiet kunne bidra til at det minst natur- og miljøskadelige traséforslaget blir valgt.

MDG vil prioritere alle sykkelveier, sammenhengende sykkelveinett og turveier i kp.

Ombygging av rv. 22 og fv. 169 i Gansdalen er budsjettmessig viktigere enn Glommakryssing. Veiprojektet i Gansdalen må forseres, og bygges med ny gang- og sykkelvei. MDG støtter her vedtaket fra kommunestyrets behandling av kp.

For fv. 279 bør vedtatt trasé legges om og veien bygges utenom ravinelandskapet og spare dyrka mark. Det er uakseptabelt at Garder gård som en av de eldste gårdene i Fet får delt opp og redusert sine arealer slik at den ikke kan opprettholdes som selvstendig bruk.

Ruter bør utvide sine tilbud sørover og sørøstover i kommunen. De må også få krav om å utvide tilbudet mellom Sørumsand og Fetsund. Etter nedleggelsen av Guttersrud stoppested på Kongsvingerbanen har nordre deler av kommunen mistet sine kollektivtilbud. Et forslag er å la rute 845 (Orredalen- Lillestrøm) som går fra Orderudfeltet i Sørum, over Sørumsand, Lørenfallet, Frogner og Skedsmokorset bli en ringbuss som går i begge retninger mellom Lillestrøm over Fetsund og Sørum og tilbake til Lillestrøm. Rovenområdet kan dermed bli betjent av et busstilbud langs fv. 172.

Fet MDG ønsker utredet en ny høyhastighetsbane til Stockholm over Lillestrøm, Bjørkelangen og videre inn i Sverige. Dermed kan Kongsvingerbanen forbli en lokalbane, samtidig som den utvides med flere kryssningsspor for utvidet nasjonal person- og godstrafikk.

6. Natur, kulturmiljø og landskap

Kommunen har et ansvar for å **ta vare på det biologiske mangfoldet og naturressursene, og forvalte dette til beste for kommende generasjoner.**

Kommunen bør legge fram en bedre oversikt over sine biologiske verdier og ressurser og sammenfatte dataene som ligger i de nasjonale basene som utgangspunkt for lokal forvaltning. Fet kommune innehar store og viktige naturreservater og andre vernede områder. Selv der kommunen ikke har direkte forvaltningsansvar er det viktig at kp reflekterer andre forvaltningsorganers arbeid og har en egen plan for randsonene til verneområdene.

Fet MDG vil peke på følgende uløste oppgaver:

- Vannveien Varsjøen, Hvalstjern og Heia med Varåa og dammer: Vassdraget er et kommunalt ansvar. Kommunen må ta vare på kultur- og naturlandskap. Kommunen må ta ansvar for å sikre dammene.
- Sammenhengende natur- og friluftsområder må avsettes i kp for både egne og andres kommuners innbyggere.
- Ravinelandskapet må dokumenteres og registreres.
- Landarealer og randsoner langs Øyeren og Nordre Øyeren naturreservat må sikres mot inngrep.
- Landbruksarealene må opprettholdes til matproduksjon.

Fet MDG støtter forslaget om nytt våtmarkssenter på Fedrelandet, under forutsetning av at Lundveien på Nerdrum utbedres med gang- og sykkelvei og at hovedadkomst til senteret skal skje kollektivt, med tog til Nerdrum stoppested eller med rutebuss eller turbusser. Lokalbefolkningen må i hovedsak kunne bruke sykkel eller gange. Antallet biloppstillingsplasser for ansatte og besøkende må begrenses. Kjøring til senteret må i hovedsak gjelde varetransport.

Massedeponier: Fet MDG støtter ikke forlagene i kp om massedeponier på Gran (areal nr. 37) eller på Fjellsrud (areal 38). Her er det for begge områder foreslått å lukke bekker og fylle igjen ravedaler. Dette er svært uheldig både i forhold til klimautviklingen med hyppigere ekstremnedbør og i forhold til utradering av ravinelandskap med svært høyt biologisk mangfold.